

Osnovna škola	Klinča Sela
Nastavni predmet	Katolički vjeronauk
Vjeroučitelj	Josip Kunac, <i>prof.</i>
Razredni odjel	6. razred
Redni broj pripreme	35.
Nastavna cjelina / tema	IV. CRKVA TIJEKOM POVIJESTI
Nastavna jedinica / podtema	7. Crkveni raskoli II.

Odgojno-obrazovni ishodi učenja:

OŠ KV C.6.2. Učenik uviđa povezanost ljubavi, odgovornosti i slobode.

OŠ KV D.6.1. Učenik prepoznaje i navodi zajedničke korijene kršćanskih crkava.

OŠ KV D.6.1. Učenik se zalaže za vrijednost ekumenizma kroz navođenje primjera i ekumensko djelovanje u svojoj sredini.

Ključni pojmovi	reformacija, Martin Luther, 1517., 95 teza, oprost, luterani, Ulrich Zwingli, Jean Calvin, kalvini, Henrik VIII., anglikanci, protestanti, ekumenizam
Središnje / problemsko pitanje	Zašto su krize i pogreške dovele do zapadnoga crkvenog raskola i kako se neslaganje može pretvarati u dijalog?
Nastavne metode	razgovor, vodič slaganja / neslaganja prije i poslije čitanja, čitanje s pitanjima, rad s digitalnim izvorom, uspoređivanje, rad u paru i skupinama, analiza portreta, stvaralačko crtanje, poučna priča, formativna provjera
Oblici rada	frontalni rad, individualni rad, rad u paru, rad u skupinama
Nastavna sredstva	udžbenik, str. 41, radna bilježnica, str. 59, digitalni udžbenik, bilježnica, digitalni tekst o Martinu Lutheru, prikaz susreta Pavla VI. i patrijarha Atenagore, portreti Martina Luthera i Jeana Calvina, radni predlošci, papir i bojice, projektor / pametna ploča
Međupredmetne poveznice	Učiti kako učiti – procjena tvrdnji prije i nakon čitanja; Hrvatski jezik – sažimanje i argumentiranje; Likovna kultura – opažanje portreta; Osobni i socijalni razvoj – konstruktivno rješavanje neslaganja.

Vrednovanje:

Vrednovanje za učenje: odgovori u vodiču slaganja, tablice osoba i zajednica, argumenti u paru i formativna provjera.

Vrednovanje kao učenje: grafički prikaz triju dijelova slagalice razumijevanja.

Vrednovanje naučenoga: formalno brojčano vrednovanje nije predviđeno.

TIJEK NASTAVNOGA SATA

I. UVODNI DIO – DOŽIVI (približno 7–10 minuta)

Uvodna molitva:

Oče naš...

ili:

Bože istine i mira, čuvaj nas od brzoga osuđivanja. Daj nam mudrost da uočimo pogreške, ali i poniznost da počnemo od sebe. Pomozi nam govoriti jasno, slušati pažljivo i tražiti putove pomirenja među kršćanima. Amen.

Alternativa: Učenici će u tišini dovršiti u sebi rečenicu: „Kada se s nekim ne slažem, želim se sjetiti da...”

Povezivanje s prethodnim satom / pregled domaće zadaće:

Učenici daju vjeroučitelju na uvid domaću zadaću od prošloga susreta:

„Učenici će riješiti, ili dovršiti rješavanje RB, str. 58.”

ili:

„Učenici će napisati tri riječi koje bi trebale obilježavati dobar razgovor među ljudima koji se ne slažu.”

Motivacija:

Vjeroučitelj će pročitati priču iz digitalnog udžbenika o dvojici prijatelja koji povredu zapisuju u pijesak, a dobro djelo u kamen. Učenici nakon slušanja pojedinačno biraju jednu riječ koja najbolje sažima pouku: OSVETA – OPROST – ZABORAV – PONOS.

DVA PRIJATELJA

Dva su prijatelja hodala kroz pustinju. U jednom trenutku putovanja posvadili su se i jedan je prijatelj drugoga ošamario. Ošamareni je bio povrijeđen, ali je bez riječi napisao u pijesku: »Danas me najbolji prijatelj ošamario.«

Nastavili su hodati dok nisu naišli na oazu u kojoj su se odlučili okupati. Onaj ošamareni zaglibio je u močvari i počeo se utapati,

ali ga je prijatelj spasio. Kad se oporavio od šoka, na kamen je napisao: »Danas mi je najbolji prijatelj spasio život.«

Onaj koji je ošamario, ali i spasio svog najboljeg prijatelja, upita: »Kad sam te udario, to si zapisao u pijesku, a kad sam ti spasio život, to si uklesao u kamen. Zašto?« Ovaj odgovori: »Kad nas netko povrijedi, trebamo to zapisati u pijesku kako bi vjetrovi oprosta to mogli izbrisati. Kad netko za nas učini dobro djelo, moramo ga uklesati u kamen kako ga nijedan vjetar ne bi mogao izbrisati.«

Nepoznati autor

OSVETA – OPROST – ZABORAV – PONOS

Razgovor:

- Zašto je povreda zapisana u pijesak? (Da je vjetar oprosta može izbrisati.)
- Zašto je dobro djelo zapisano u kamen? (Da se sačuva i pamti.)
- Kako bi oprost mogao pomoći u crkvenim sukobima? (Može otvoriti prostor za novi razgovor i približavanje.)

Najava teme i središnjega pitanja:

Danas upoznajemo zapadni crkveni raskol i nastanak protestantskih zajednica. Posebno ćemo uočiti stvarne krize koje su tražile obnovu, osobe koje su obilježile reformaciju i važnost konstruktivne kritike i dijaloga. Istraživat ćemo: Zašto su krize i pogreške dovele do zapadnoga crkvenog raskola i kako se neslaganje može pretvarati u dijalog?

II. SREDIŠNJI DIO – OTKRIJ I POVEŽI (približno 27–30 minuta)

Napomena o izboru aktivnosti: Aktivnosti u nastavku predstavljaju prijedloge i mogućnosti izbora. Nije predviđeno da se sve provedu u jednom nastavnom satu. Vjeroučitelj odabire aktivnosti prema odgojno-obrazovnim ishodima, raspoloživom vremenu, osobitostima razreda, dostupnoj opremi i potrebama učenika.

Aktivnost 1: Obrada teksta / sadržaja (individualni rad, rad u paru i zajednička provjera, 14 minuta)

a) Prije čitanja učenici za svaku tvrdnju označavaju SLAŽEM SE / NE SLAŽEM SE. Zatim čitaju glavni tekst „Crkveni raskoli“, samo str. 41, i nakon čitanja ponovno procjenjuju iste tvrdnje. U paru objašnjavaju gdje su promijenili mišljenje i kojim podatkom iz teksta to mogu dokazati.

Rješenje nakon čitanja: 1. N – raskol nije nastao samo zbog jedne osobe, nego u širem kontekstu krize i neuspjele obnove; 2. T – Luther se usprotivio trgovini oprostima; 3. T – Zwingli i Calvin bili su njegovi važni sljedbenici / reformatori; 4. T – Henrik VIII. osnovao je Anglikansku Crkvu; 5. N – protestantske zajednice nisu ostale samo tri, nego su se kasnije podijelile u mnoge.

Radni predložak:

TVRDNJA	PRIJE ČITANJA	NAKON ČITANJA
---------	---------------	---------------

Raskol je nastao samo zbog jedne osobe.	SLAŽEM SE / NE SLAŽEM SE	SLAŽEM SE / NE SLAŽEM SE
Luther se usprotivio trgovini oprostima.	SLAŽEM SE / NE SLAŽEM SE	SLAŽEM SE / NE SLAŽEM SE
Zwingli i Calvin povezani su s reformacijom.	SLAŽEM SE / NE SLAŽEM SE	SLAŽEM SE / NE SLAŽEM SE
Henrik VIII. osnovao je Anglikansku Crkvu.	SLAŽEM SE / NE SLAŽEM SE	SLAŽEM SE / NE SLAŽEM SE
Danas postoje samo tri protestantske zajednice.	SLAŽEM SE / NE SLAŽEM SE	SLAŽEM SE / NE SLAŽEM SE

b) Učenici će pogledati "TV kalendar: Dan reformacije"; 2:26; Izvor: HRT; YouTube

Ili:

a) Učenici će pročitati tekst „Crkveni raskoli“, udžbenik, str. 41, zatim odgovoriti na pitanja i proučiti shematski prikaz.

Razgovor:

- Kada se dogodio drugi veliki crkveni raskol? (U 16. stoljeću.)
- Koje su krize prema tekstu pridonijele nastanku reformacije? (Materijalizam, kriza vjere, neznanje i zloupotrebe poput traženja novca za oprost.)
- Protiv čega se Martin Luther posebno pobunio? (Protiv trgovine oprostima.)
- Tko su bili Ulrich Zwingli i Jean Calvin? (Važni reformatori / Lutherovi sljedbenici; Calvin je osnovao Reformiranu Crkvu.)
- Kako su nazvani Calvinovi sljedbenici? (Kalvini.)
- Kako je nastala Anglikanska Crkva? (Osnovao ju je Henrik VIII. nakon sukoba s papom oko rastave braka.)
- Što se kasnije dogodilo s protestantskim zajednicama? (Podijelile su se u još mnogo zajednica.)

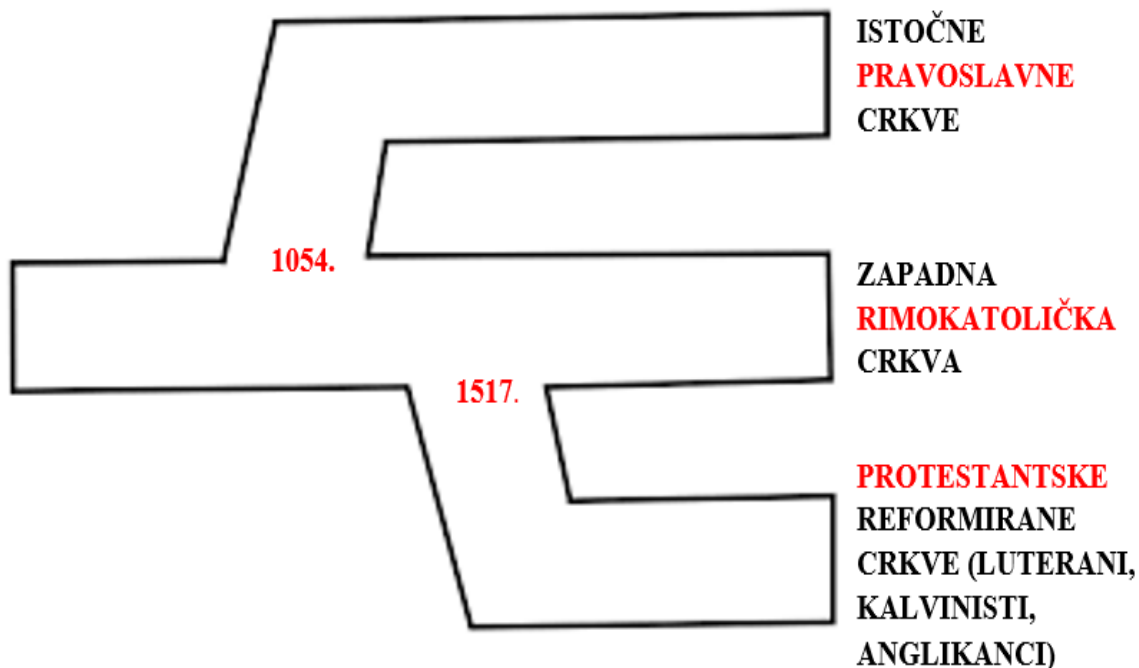
b) Učenici će ponoviti gradivo putem PPT „Reformacija“ (vidi u prilogu 35a!). One stvari koje im nisu jasne će prepisati u bilježnicu.

[klikni ovdje – poveznica](#)

Shematski prikaz 1 i ključni naglasci:

Shematski prikaz 2 i ključni naglasci:

Kršćanski naglasak: Kritika može biti potrebna, ali kršćanski put traži istinu bez omalovažavanja, poniznost i odgovornost za vlastiti dio problema.

Aktivnost 2: Martin Luther u digitalnom izvoru (individualni rad, 7 minuta)

Učenici će pročitati tekst o Martinu Lutheru iz digitalnog udžbenika. Zatim zapisuju četiri podatka: 1517., 95 teza, oprosti i tri naglasaka protestantskoga nauka koji su navedeni u digitalnom izvoru.

Rješenje prema digitalnom tekstu: 1517. sastavio je i objavio 95 teza protiv oprosta; udaljio se od nauka Katoličke Crkve; digitalni tekst naglašava Sveto pismo, vjeru i Božju milost; njegovi se sljedbenici nazivaju luterani.

Martin Luther

Martin Luther je 1517. g. sastavio i objavio svojih 95 teza protiv oprosta. No, Luther je drukčije shvaćao vjeru, Crkvu, čovjeka i njegovo spasenje. Tumačio je da čovjeku za spasenje nisu potrebni crkveno učiteljstvo, sakramenti niti naša dobra djela, već da su dovoljni samo Sveto pismo, vjera i Božja milost. Svojim naučavanjem se udaljio od nauka Katoličke Crkve pa je i on bio iz nje izopćen. Njegovi sljedbenici nazivaju se luterani.

Aktivnost 3: Uzroci, događaj, posljedice (rad u paru, 7 minuta)

Rad u paru. Učenici iz glavnog teksta izdvajaju po dva uzroka krize, jedan ključni događaj i dvije posljedice reformacije.

Mogući odgovor: uzroci – kriza vjere / neznanje / materijalizam / trgovina oprostima; događaj – Lutherov istup i raskid s Katoličkom Crkvom; posljedice – nastanak protestantskih zajednica i daljnje podjele.

Radni predložak:

UZROCI	KLJUČNI DOGAĐAJ	POSLEDICE

Aktivnost 4: Četiri osobe – četiri traga (rad u skupinama, 8 minuta)

Rad u skupinama. Svaka skupina dobiva jednu osobu: MARTIN LUTHER – ULRICH ZWINGLI – JEAN CALVIN – HENRIK VIII. Iz teksta izdvaja jednu činjenicu i povezuje osobu s pripadajućom zajednicom ili događajem. Izvjestitelji zatim slažu zajedničku tablicu.

Rješenje: Luther – trgovina oprostima / luterani; Zwingli – reformator; Calvin – Reformirana Crkva / kalvini; Henrik VIII. – Anglikanska Crkva.

Radni predložak:

Poveznice: KALVINI – LUTERANI – ANGLIKANCI – REFORMACIJA

OSOBA	JEDNA ČINJENICA	POVEZNICA
MARTIN LUTHER		
ULRICH ZWINGLI		
JEAN CALVIN		
HENRIK VIII.		

Aktivnost 5: Tri naglaske protestantskoga nauka (individualni rad, 6 minuta)

Učenici će s desne margine udžbenika prepisati samo tri ključna pojma protestantskoga nauka i uz svaki dopisati jednu riječ koja objašnjava zašto je važan.

Rješenje prema udžbeniku: vjera; Sveto pismo; Božja milost.

Radni predložak:

VJERA	SVETO PISMO	BOŽJA MILOST

Aktivnost 6: Katolici i protestanti – što je zajedničko? (rad u paru, 8 minuta)

Rad u paru. Učenici će nacrtati Vennov dijagram. U sredinu upisuju zajedničke kršćanske korijene, a u bočne dijelove razlike o kojima su učili. Ne ocjenjuju tuđu vjeru, nego uspoređuju podatke iz izvora.

Mogući odgovor u sredini: Krist, Trojstvo, Biblija, krštenje i molitva. Bočne razlike ovise o sadržaju digitalnoga zadatka i udžbenika.

Radni predložak:

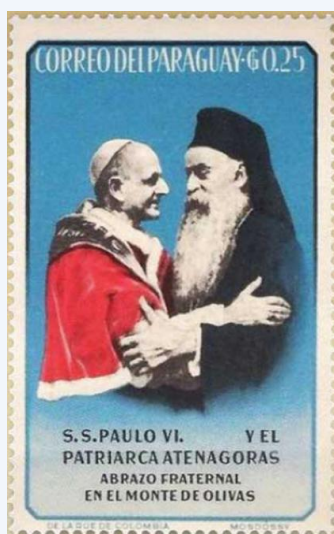

Aktivnost 7: Povijesni susret – od raskola prema ekumenizmu (rad u skupinama, 8 minuta)

Rad u skupinama. Učenici će pročitati cijeli digitalni tekst o susretu pape Pavla VI. i patrijarha Atenagore. Zatim moraju povezati tri oznake: 1964. – SUSRET; 1965. – UKIDANJE IZOPĆENJA; EKUMENSKI DIJALOG – SURADNJA I ZBLIŽAVANJE.

Rješenje: Prvi susret pape i carigradskoga patrijarha nakon istočnoga raskola dogodio se 1964. u Jeruzalemu. Sljedeće godine istodobno su ukinuta izopćenja, čime je otvoren put suradnji, zbližavanju i ekumenskom dijalogu.

POVIJESNI SUSRET PAPE PAVLA VI. I PATRIJARHA ATENAGORE

Prvi susret jednog pape i carigradskog patrijarha nakon Istočnoga raskola Crkve dogodio se 1964. u Jeruzalemu.

Sljedeće godine papa i patrijarh su istovremeno, u Rimu i Carigradu, ukinuli izopćenja. Time je otvoren put suradnji i zbližavanju, tj. ekumenskom dijalogu.

1964.	UKIDANJE IZOPĆENJA
1965.	SURADNJA I ZBLIŽAVANJE

Aktivnost 8: Kritika koja ruši i kritika koja gradi (rad u paru, 7 minuta)

Rad u paru. Učenici polaze od teksta dječaka u udžbeniku koji nabraja što „ne valja“ kod vlasti, Crkve, mladih, roditelja i drugih. Par dobiva dvije kolone: KRITIKA KOJA RUŠI i KRITIKA KOJA GRADI. Svaki par preoblikuje dvije optužujuće rečenice u konstruktivnije.

Mogući odgovor: umjesto „Sve je loše“ – „Ovo mi smeta i predlažem...“; umjesto „Oni su krivi“ – „Koji je moj dio odgovornosti i što mogu učiniti?“

Radni predložak:

KRITIKA KOJA RUŠI	KRITIKA KOJA GRADI
„Sve je njihova krivnja.“	„Što ja mogu učiniti drukčije?“
„Nitko ništa ne valja.“	„Navest ću konkretan problem i prijedlog.“

Aktivnost 9: Tri zajednice – tri oznake (individualni rad, 6 minuta)

Učenici će povezati: LUTERANI – Martin Luther; KALVINI – Jean Calvin; ANGLIKANCI – Henrik VIII. Zatim ispod napišu zajednički pojam: PROTESTANTI.

Rješenje: luterani – Luther; kalvini – Calvin; anglikanci – Henrik VIII.; zajednički pojam – protestanti.

LUTERANI	Henrik VIII.
KALVINI	Martin Luther
ANGLIKANCI	Jean Calvin
Zajednički pojam: _____	

Aktivnost 10: Lutherovo naučavanje – što se promijenilo? (rad u skupinama, 7 minuta)

Rad u skupinama. Učenici će proučiti digitalni tekst o Martinu Lutheru. Svaka skupina izdvaja četiri podatka: 1517. – 95 teza protiv oprosta – udaljavanje od nauka Katoličke Crkve – luterani. Zatim ih slažu u smisleni slijed i jednom rečenicom objašnjavaju zašto je Lutherovo djelovanje dovelo do raskola.

Mogući odgovor: Martin Luther je 1517. objavio 95 teza protiv oprosta. Njegovo se naučavanje potom udaljilo od nauka Katoličke Crkve, zbog čega je bio izopćen, a njegovi se sljedbenici nazivaju luterani.

luterani – udaljavanje od nauka Katoličke Crkve – 1517. – 95 teza protiv oprosta

Aktivnost 11: Pijesak ili kamen? (rad u skupinama, 7 minuta)

Rad u skupinama. Učenici se vraćaju motivacijskoj priči. Na karticu PIJESAK upisuju jednu vrstu povrede koju treba pustiti oprostu, a na karticu KAMEN jedno dobro koje treba pamtit. Primjeri moraju biti opći i ne smiju tražiti privatna iskustva.

Mogući odgovor: pijesak – ružna riječ / nesporazum; kamen – pomoć / isprika / dobro djelo.

Radni predložak:

PIJESAK	KAMEN

Aktivnost 12: Učimo iz umjetnosti (rad u paru, 8 minuta)

Rad u paru. Učenici će promotriti portrete Martina Luthera i Jeana Calvina na str. 41. Najprije opisuju likovno djelo i dojam, a zatim ga povezuju s osobama i reformacijom.

Informativno o umjetniku:

Martin Luther - Autor: [Lucas Cranach stariji](#) (*Lucas Cranach der Ältere*) i njegova radionica. **Detalji:** Cranach je bio blizak prijatelj Martina Luthera i službeni slikar u Wittenbergu. Izradio je niz poznatih portreta Luthera u ulju i drvorezu koji su služili za širenje ideja reformacije.

Jean Calvin (Ivan Kalvin) - Autor: [Nepoznati autor](#) (francuska/flamanska škola iz 16. stoljeća). **Detalji:** Ovaj portret čuva se u Zbirci Knjižnice u Ženevi (*Bibliothèque de Genève*). Calvin je bio izrazito protiv izrade i štovanja osobnih slika i relikvija, pa za njegova života nije bilo službenih dvorskih slikara koji bi ga portretirali. Portreti poput ovoga nastali su od strane nepoznatih umjetnika toga doba.

Martin Luther i Jean Calvin

Razgovor:

- Kakav prvi dojam ostavljaju portreti? (Ozbiljan, miran, strog ili zamišljen.)
- Koje boje i kontraste uočavate? (Tamnija odjeća i pozadina, istaknuta lica.)
- Kako su lica i pogledi prikazani? (Kao ozbiljni portreti pojedinaca, s naglaskom na licu.)
- Što se nalazi u središtu kompozicije? (Osoba / lice reformatora.)
- Tko su prikazane povijesne osobe? (Martin Luther i Jean Calvin.)
- Kako portret pomaže učenju povijesti Crkve? (Povezuje ime i događaj s konkretnim ljudskim licem.)

Aktivnost 13: Od Luthera do novih zajednica (individualni rad – crtanje bojcama, 8 minuta)

Učenici će u četiri kadra nacrtati: LUTHER – 95 TEZA – RAZLAZ – ZAJEDNICE. U svakom kadru crtaju jedan simbol i pišu najviše četiri riječi.

Radni predložak:

LUTHER 	95 TEZA 	RAZLAZ 	ZAJEDNICE
--	---	--	---

Mogući primjer rješenja:

Aktivnost 14: Od sukoba prema dijalogu (individualni rad – crtanje bojicama, 8 minuta)

Učenici će u četiri polja nacrtati: SUKOB – OPROST – SUSRET – DIJALOG. Svaki kadar ima jedan jednostavan simbol i najviše četiri riječi.

Radni predložak:

SUKOB 	OPROST 	SUSRET 	DIJALOG
---------------------------------------	--	--	---

Mogući primjer rješenja:

Aktivnost 15: Poučna priča (individualni rad i razgovor, 7 minuta)

Vjeroučitelj će pročitati poučnu priču.

Stari bicikl

U malom mjestu dva su brata naslijedila očev stari bicikl. Jedan ga je želio potpuno rastaviti i zamijeniti gotovo sve dijelove, a drugi nije dopuštao da se promijeni ni zadržali lanac. Tjednima su se prepirali i bicikl je ostao nevožen. Jednoga dana susjed, koji je popravljao bicikle, zamolio ih je da mu objasne što svaki želi sačuvati. Prvi je rekao: „Želim da ponovno vozi.“ Drugi: „Želim da ostane očev.“ Susjed se nasmiješio: „Onda imate isti cilj.“ Zajedno su očistili okvir, sačuvali zvonce i zamijenili samo ono što je bilo neupotrebljivo. Kad su se prvi put provozali, shvatili su da su se dugo svađali oko načina, a da nisu čuli koliko im je cilj bio sličan.

Razgovor:

- Zašto bicikl dugo nije bio popravljen? (Braća su se svađala i nisu slušala jedno drugo.)
- Što su otkrili kad su izrekli svoj cilj? (Da obojica žele sačuvati vrijednost bicikla i ponovno ga koristiti.)
- Kako se priča povezuje s crkvenim neslaganjima? (Razgovor može otkriti zajedničke ciljeve i smanjiti podjele.)

Pouka: Kada slušamo što je drugome doista važno, lakše razlikujemo bitno od načina i otvaramo put suradnji.

Aktivnost 16: Zapišimo! (individualni rad uz zajedničku provjeru, 7 minuta)

Učenici će u bilježnicu spojiti pet parova.

Rješenje: Luther – luterani; Calvin – kalvini; Henrik VIII. – anglikanci; 1517. – 95 teza; ekumenizam – nastojanje oko pomirenja, suradnje i jedinstva kršćana.

CRKVENI RASKOLI – nastavak

MARTIN LUTHER

JEAN CALVIN

ANGLIKANCI

95 TEZA

HENRIK VIII.

POMIRENJE, SURADNJA I
JEDINSTVO

1517.

LUTERANI

EKUMENIZAM

KALVINI

Aktivnost 17: Radna bilježnica (individualni rad uz zajedničku provjeru, 10 minuta)

Učenici će uz pomoć vjeroučitelja rješavati RB, str. 59 (mogu biti i odabrani zadatci po želji).

Aktivnost 18: Formativna provjera (frontalni rad i individualni odgovor, 6 minuta)

- U kojem se stoljeću dogodio zapadni crkveni raskol? (U 16. stoljeću.)
- Protiv čega se Luther posebno pobunio? (Protiv trgovine oprostima.)
- Kako se zovu Calvinovi sljedbenici? (Kalvini.)
- Tko je osnovao Anglikansku Crkvu? (Henrik VIII.)
- Što znači ekumenizam? (Nastojanje oko pomirenja, suradnje, zbližavanja i jedinstva kršćana.)

Aktivnost 19: Digitalni zadatci (individualni rad, rad u paru ili rad u skupinama, 10 minuta)

Učenici će riješiti zadatak pod ikonom smješka, digitalni udžbenik, str. 41.

[klikni ovdje – poveznica](#)

Kod:

Predstavljanje rezultata.

Nedigitalna alternativa: Učenici povezuju kartice: Luther – luterani; Calvin – kalvini; Henrik VIII. – anglikanci; 1517. – 95 teza; protestanti – skupni naziv; ekumenizam – put dijaloga i jedinstva.

POJAM	POVEŽI
Luther	skupni naziv
Calvin	95 teza
Henrik VIII.	put dijaloga i jedinstva
1517.	anglikanci

protestanti	kalvini
ekumenizam	luterani

Aktivnost 20: Mikropauza *(frontalni rad, 2 minuta)*

Vjeroučitelj je koristi po želji u bilo kojem trenutku sata kada opadne koncentracija učenika. To može biti vic, zagonetka, pitalica, kratka šetnja po razredu, pokret ili druga pristojna aktivnost nevezana uz vjeronaučno gradivo.

Zagonetka: „Što ga više ima, to ga manje vidiš?“ Učenici imaju deset sekundi za odgovor. Odgovor: MRAK. Nakon odgovora svi jednom protegnu ramena i nastavljaju rad.

III. ZAVRŠNI DIO – IZRAZI *(približno 7–10 minuta)*

Aktualizacija:

Vjeroučitelj će odabrati dva ili tri pitanja.

- Kako mogu kritizirati problem, a da ne ponizim osobu? (Naveći konkretno ponašanje, govoriti mirno i ponuditi prijedlog.)
- Što radim kada shvatim da i ja imam dio odgovornosti? (Priznam pogrešku, ispričam se i pokušam popraviti.)
- Zašto je dijalog važan među kršćanima? (Pomaže razumjeti razlike i tražiti ono što nas povezuje.)

Sinteza:

Učenici će izabrati tri riječi koje sažimaju sat: jednu za UZROK, jednu za RASKOL i jednu za PUT PREMA JEDINSTVU.

Mogući odgovor: kriza – reformacija – dijalog.

UZROK – RASKOL – PUT PREMA JEDINSTVU

Zaključak vjeroučitelja: Zapadni crkveni raskol izrastao je iz stvarnih kriza, neuspjele obnove i sve dubljih neslaganja. Reformacija je dovela do nastanka protestantskih zajednica. Danas kršćani ne mogu promijeniti prošlost, ali mogu birati konstruktivnu kritiku, oprost, susret i ekumenski dijalog.

Samovrednovanje:

Učenici će odabrati dio slagalice koji najbolje opisuje njihovo razumijevanje.

MOGU OBJASNITI UZROKE REFORMACIJE
I NAVESTI GLAVNE PROTESTANTSKE ZAJEDNICE.

RAZUMIJEM VEĆINU SADRŽAJA,
ALI JOŠ TREBAM POVEZATI OSOBE I ZAJEDNICE.

TREBAM DODATNO OBJAŠNJENJE
O REFORMACIJI I PUTU DIJALOGA.

Domaća zadaća:

Učenici će riješiti, ili dovršiti rješavanje RB, str. 59.

Ili:

Učenici će napisati jednu rečenicu kojom se kritika može pretvoriti u prijedlog.

Izborna domaća zadaća: Učenici će u razgovoru s članom obitelji pitati: „Što pomaže da se ljudi pomire nakon neslaganja?“ i zapisati najviše tri riječi iz odgovora.

Završna molitva:

Bože, nauči nas da ne skrivamo pogreške, ali ni da ih ne koristimo za međusobno ponižavanje. Daj da u istini tražimo obnovu, u oprostima novi početak i u dijalogu put prema jedinstvu svih koji vjeruju u Krista. Amen.

Ili:
Anđele, čuvaru mili...

ili:

Učenici će poslušati pjesmu „Anđele, čuvaru mili...“; 3:36; Autor: Marinko Grubešić; Izvor: YouTube

PREPORUČENI ODABIR ZA 45 MINUTA

Dio sata / odabrana aktivnost	Vrijeme
Uvod, pregled domaće zadaće, motivacija i najava teme	7 minuta
Aktivnost 1: Obrada teksta / sadržaja	9 minuta
Aktivnost 4: Četiri osobe – četiri traga	6 minuta
Aktivnost 7: Povijesni susret – od raskola prema ekumenizmu	5 minuta
Aktivnost 8: Kritika koja ruši i kritika koja gradi	5 minuta
Aktivnost 16: Zapišimo!	5 minuta
Aktualizacija, sinteza i molitva	8 minuta

Ukupno: 45 minuta. Mikropauza se koristi samo po potrebi; tada se skraćuje predstavljanje skupina ili završna rasprava.

PRILOZI ZA BRZU UPORABU

Prilog 1: Kratka kontrolna lista za vjeroučitelja

- ☐ Mogu li učenici objasniti kontekst i glavne razloge zapadnoga crkvenog raskola?
- ☐ Mogu li povezati Luthera, Calvina i Henrika VIII. s pripadajućim zajednicama?

- ☐ Mogu li navesti tri naglaska protestantskoga nauka prikazana u udžbeniku?
- ☐ Mogu li razlikovati destruktivnu od konstruktivne kritike?
- ☐ Mogu li objasniti značenje ekumenizma i navesti jedan primjer dijaloga?